

ZBIERKA  **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1990

Vyhlášené: 29. 3. 1990 Časová verzia predpisu účinná od: 29. 3.1990 do: 30. 6.1990

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

84

ZÁKON

z 27. marca 1990

o zhromažďovacom práve

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Úvodné ustanovenia

§ 1

(1) Občania majú právo pokojne sa zhromažďovať.

(2) Výkon tohto práva slúži občanom na využívanie slobody prejavu a ďalších ústavných práv a slobôd, na výmenu informácií a názorov a na účasť na riešení verejných a iných spoločných záležitostí vyjadrením postojov a stanovísk.

(3) Za zhromaždenie sa podľa tohto zákona považujú aj pouličné sprievody a manifestácie.

(4) Na zhromaždenie nie je potrebné predchádzajúce povolenie štátneho orgánu.

(5) Sú zakázané zhromaždenia v okruhu 100 m od budov zákonodarných zborov alebo od miest, kde tieto zbory rokujú.

§ 2

Za zhromaždenia podľa tohto zákona sa nepovažujú:

- a) zhromaždenia osôb súvisiace s činnosťou štátnych orgánov upravené inými právnymi predpismi;
- b) zhromaždenia súvisiace s poskytovaním služieb;
- c) iné zhromaždenia neslúžiace účelu uvedenému v § 1 ods. 2.

Zvolanie zhromaždenia

§ 3

Zhromaždenie môže zvolať občan starší ako 18 rokov alebo československá právnická osoba alebo skupina osôb (ďalej len „zvolávateľ“).

§ 4

(1) Zhromaždenia sa musia oznamovať národnému výboru (§ 16) s výnimkou:

- a) zhromaždení usporadúvaných právnickými osobami prístupných len ich členom alebo pracovníkom a menovite pozvaným hosťom;

- b) zhromaždení usporadúvaných cirkvami alebo náboženskými spoločnosťami v kostole alebo v inej modlitebni, procesii, púti a iných sprievodov a zhromaždení slúžiacich na prejavy náboženského vyznania;
- c) zhromaždení konaných v obydliach občanov;
- d) zhromaždení menovite pozvaných osôb v uzavretých priestoroch.

(2) Na zhromaždenie, ktoré podlieha oznamovacej povinnosti, môže národný výbor vyslať svojho zástupcu, ktorému je zvolávateľ povinný vytvoriť podmienky pre riadne plnenie jeho úloh, najmä mu umožniť sledovanie priebehu zhromaždenia a vykonanie úkonov nevyhnutných na prípadné rozpustenie zhromaždenia.

(3) Národný výbor môže určiť miesto v obci, kde možno konať zhromaždenie na účel uvedený v § 1 ods. 2 bez oznámenia. Pritom môže určiť dobu, v ktorej sa také zhromaždenia nesmú konať.

§ 5

(1) Zvolávateľ je povinný zhromaždenie písomne oznámiť národnému výboru tak, aby národný výbor oznámenie dostal aspoň 5 dní vopred. Národný výbor môže v odôvodnených prípadoch prijať oznámenie aj v kratšej lehote. Za právnickú osobu predloží oznámenie ten, kto je v tejto veci splnomocnený konať v jej mene. Oznámenie sa môže predložiť aj osobne v pracovný deň v dobe medzi ôsmou a pätnástou hodinou. Národný výbor vytvorí podmienky, aby sa oznámenia mohli riadne prijímať.

(2) V oznámení musí zvolávateľ uviesť:

- a) účel zhromaždenia, deň a miesto jeho konania a čas začatia; ak ide o zhromaždenie na verejnom priestranstve, aj predpokladaný čas jeho ukončenia;
- b) predpokladaný počet účastníkov zhromaždenia;
- c) opatrenia, ktoré urobí, aby sa zhromaždenie konalo v súlade so zákonom, najmä počet usporiadateľov, ktorých na organizáciu zhromaždenia určí, a spôsob ich označenia;
- d) ak má ísť o pouličný sprievod, východiskové miesto, cestu a miesto ukončenia;
- e) meno, priezvisko, rodné číslo a bydlisko zvolávateľa, u právnickej osoby jej názov a sídlo a meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený v tejto veci konať v jej mene;
- f) meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený konať v zastúpení zvolávateľa.

(3) Ak sa má zhromaždenie konať pod šírým nebom mimo verejných priestranstiev, je zvolávateľ povinný k oznámeniu priložiť súhlas toho, kto je vlastníkom, prípadne užívateľom pozemku.

(4) Ak sa oznámenie predloží osobne, národný výbor to zvolávateľovi písomne potvrdí s uvedením dňa a hodiny, keď bola oznamovacia povinnosť splnená.

(5) Ak zvolávateľ neuvedie údaje podľa odseku 2 a odseku 3 alebo ak sú uvedené údaje neúplné alebo nepresné, národný výbor na to zvolávateľa pri osobnom predložení oznámenia upozorní s tým, že ak tieto vady nebudú odstránené, nepôjde o platné oznámenie. Zvolávateľ je oprávnený na mieste oznámenie potrebným spôsobom doplniť alebo upraviť. Ak bolo oznámenie predložené iným spôsobom, národný výbor zvolávateľa na vady bezodkladne písomne upozorní. Povinnosť zvolávateľa podľa odseku 1 je splnená, ak vady oznámenia boli odstránené v lehote tam uvedenej.

§ 6

Oprávnenia a povinnosti zvolávateľa

(1) Zvolávateľ je oprávnený robiť všetky opatrenia na zvolanie zhromaždenia. Najmä je oprávnený

v súlade s oznámeným účelom zhromaždenia osobne alebo písomne alebo inak pozývať na účasť na ňom. Zvolávateľ má tiež právo, aby pozvanie na zhromaždenie bolo vo vhodnom čase vyhlásené miestnym rozhlasom. Národné výbory a iné štátne orgány a organizácie podľa možností a okolností poskytujú zvolávateľovi pomoc.

(2) Oprávnenie zvolávateľa podľa odseku 1 zaniká, ak nebola platne splnená oznamovacia povinnosť podľa § 5 alebo ak bolo zhromaždenie zakázané.

(3) Ak je dôvodná obava, že zhromaždenie bude rušené, môže zvolávateľ požiadať národný výbor alebo príslušný útvar Verejnej bezpečnosti, aby sa zhromaždeniu poskytla ochrana.

(4) Zvolávateľ je oprávnený vydávať priamo alebo s pomocou usporiadateľov účastníkom pokyny na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia.

(5) Zvolávateľ je povinný

- a) poskytnúť národnému výboru na jeho žiadosť súčinnosť nevyhnutnú na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia a splniť povinnosti ustanovené osobitnými právnymi predpismi;
- b) zabezpečiť potrebný počet spôsobilých usporiadateľov starších ako 18 rokov;
- c) riadiť priebeh zhromaždenia tak, aby sa podstatne neodchylovalo od účelu zhromaždenia uvedeného v oznámení;
- d) dávať záväzné pokyny usporiadateľom;
- e) dbať o pokojný priebeh zhromaždenia a robiť opatrenia, aby sa nenarušoval;
- f) zhromaždenie ukončiť.

(6) Ak sa zvolávateľovi pri narušení pokojného priebehu zhromaždenia nepodarí zaistiť nápravu, požiada o potrebnú pomoc národný výbor alebo útvar Verejnej bezpečnosti. Môže tak urobiť tiež, ak sa účastníci po ukončení zhromaždenia pokojne nerozídu.

(7) Ak zo zhromaždenia vzíde petícia, postupuje sa podľa osobitných predpisov.¹⁾

(8) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa primerane vzťahujú aj na zhromaždenia, ktoré sa podľa § 4 nemusia oznamovať.

§ 7

Povinnosti účastníkov zhromaždenia

(1) Účastníci zhromaždenia sú povinní dbať na pokyny zvolávateľa a usporiadateľov podľa § 6 a zdržať sa všetkého, čo by narušilo riadny a pokojný priebeh zhromaždenia.

(2) Po ukončení zhromaždenia sú jeho účastníci povinní pokojne sa rozísť. Ak je zhromaždenie rozpustené, sú povinní bez meškania opustiť miesto zhromaždenia. V rozchode sa im nesmie žiadnym spôsobom brániť.

(3) Účastníci zhromaždenia nesmú mať pri sebe strelné zbrane alebo výbušniny. Takisto nesmú mať pri sebe iné predmety, ktorými možno ublížiť na zdraví, ak možno z okolností alebo zo správania účastníkov usudzovať, že sa majú použiť na násilie alebo hrozbu násilím.

Úlohy národného výboru

§ 8

Národný výbor môže s ohľadom na miestne podmienky alebo na verejný poriadok navrhnúť zvolávateľovi, aby sa zhromaždenie konalo na inom mieste alebo v iný čas.

§ 9

Národný výbor môže zvolávateľovi uložiť, aby zhromaždenie konané vo večerných hodinách bolo ukončené tak, aby nedošlo k neprimeranému rušeniu nočného pokoja.

§ 10

(1) Národný výbor, ktorému sa zhromaždenie oznámilo, ho zakáže, ak by oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve:

- a) popierať alebo obmedzovať osobné, politické alebo iné práva občanov pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie a sociálne postavenie alebo na rozniecovanie nenávisť a neznášanlivosti z týchto dôvodov;
- b) dopúšťať sa násilia alebo hrubej neslušnosti;
- c) inak porušovať ústavu a zákony.

(2) Národný výbor zhromaždenie zakáže aj vtedy, ak

- a) sa má konať na mieste, kde by účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie,
- b) na rovnakom mieste a v rovnaký čas sa má podľa skôr doručeného oznámenia konať zhromaždenie a medzi zvolávateľmi nedošlo k dohode o úprave času jeho konania; ak nemožno určiť, ktoré oznámenie bolo doručené skôr, rozhodne sa za účasti zástupcov zvolávateľov žrebovaním.

(3) Národný výbor môže zhromaždenie zakázať, ak sa má konať v mieste, kde by potrebné obmedzenie dopravy a zásobovania bolo v závažnom rozpore so záujmom obyvateľstva, ak možno bez neprimeraných ťažkostí konať zhromaždenie inde bez toho, že by sa tým zmaril oznámený účel zhromaždenia.

(4) Národný výbor nemôže zhromaždenie zakázať z dôvodov uvedených v odsekoch 2 a 3, ak zvolávateľ prijal návrh národného výboru podľa § 8.

§ 11

(1) O zákaze zhromaždenia (§ 10) alebo čase jeho ukončenia (§ 9) rozhodne národný výbor bezodkladne, najneskôr však do troch dní od okamihu, keď dostal platné oznámenie.

(2) Národný výbor písomné vyhotovenie rozhodnutia vyvesí na svojej úradnej tabuli a rozhodnutie vyhlási miestnym rozhlasom alebo iným obdobným spôsobom; pokiaľ sa má zhromaždenie konať na území dvoch alebo viacerých obcí, národný výbor zabezpečí, aby jeho rozhodnutie bolo vyhlásené v obciach, v ktorých sa zhromaždenie má konať. Vyvesením na úradnej tabuli je rozhodnutie zvolávateľovi doručené. Na žiadosť zvolávateľa mu národný výbor vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia. Pokiaľ národný výbor v lehote uvedenej v odseku 1 nevyvesí písomné vyhotovenie rozhodnutia na svojej úradnej tabuli, môže zvolávateľ zhromaždenie usporiadať.

(3) Proti rozhodnutiu národného výboru podľa odseku 1 môže zvolávateľ do 15 dní od doručenia podať opravný prostriedok²⁾ na súde, ku ktorému priloží písomné vyhotovenie rozhodnutia.²⁾ Pre konanie platia obdobne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o preskúmaní rozhodnutí iných orgánov.²⁾ Opravný prostriedok nemá odkladný účinok. Súd rozhodne do troch dní. Rozhodnutie zruší, ak neboli dané dôvody k zákazu zhromaždenia. Zvolávateľ je potom oprávnený zhromaždenie usporiadať podľa pôvodného oznámenia alebo neskôr tak, aby sa zhromaždenie uskutočnilo do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu. Ak zhromaždenie usporiada v neskoršej dobe, upovedomí o tom národný výbor najneskôr 1 deň pred konaním zhromaždenia.

§ 12

(1) Ak sa zhromaždenie koná, hoci bolo zakázané, zástupca národného výboru vyzve zvolávateľa, aby zhromaždenie bez meškania ukončil. Pokiaľ zvolávateľ neurobí účinné opatrenia, aby sa účastníci pokojne rozišli, oznámi zástupca národného výboru účastníkom, že zhromaždenie je rozpustené, a vyzve ich, aby sa pokojne rozišli. Oznámenie musí obsahovať dôvody na rozpustenie a upozornenie na následky neuposlušnosti tejto výzvy a musí sa urobiť takým spôsobom, aby bolo účastníkom zrozumiteľné a aby sa s ním všetci účastníci zhromaždenia mohli oboznámiť.

(2) Za neprítomnosti zástupcu národného výboru môže zhromaždenie uvedené v odseku 1 rozpustiť spôsobom tam ustanoveným aj príslušník Verejnej bezpečnosti v službe.

(3) Zhromaždenie, ktoré sa koná bez toho, že bolo oznámené podľa § 5, bude spôsobom uvedeným v odseku 1 rozpustené, ak nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz podľa § 10 ods. 1 až 3. To platí aj pre zhromaždenia, ktoré neboli zvolané. Zodpovednosť zvolávateľov za priestupok nie je dotknutá, aj keď zhromaždenie nebolo rozpustené.

(4) Spôsobom uvedeným v odseku 1 sa postupuje aj vtedy, ak zhromaždenie konané vo večerných hodinách pokračuje aj po určenom čase ukončenia (§ 9).

(5) Zhromaždenie, ktoré bolo oznámené a nebolo zakázané, môže byť spôsobom uvedeným v odseku 1 rozpustené, ak sa podstatne odchyľilo od oznámeného účelu takým spôsobom, že v priebehu zhromaždenia nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz podľa § 10 ods. 1.

(6) Zhromaždenia uvedené v odseku 3 a v odseku 5 môže zástupca národného výboru rozpustiť spôsobom ustanoveným v odseku 1, ak účastníci zhromaždenia páchajú trestné činy a nápravu sa nepodarilo zaistiť iným spôsobom, najmä zákrokom proti jednotlivým páchatelom. V neprítomnosti zástupcu národného výboru tak môže urobiť náčelník príslušného útvaru Verejnej bezpečnosti alebo veliaci príslušník.

§ 13

Proti rozpusteniu zhromaždenia môže zvolávateľ alebo účastník zhromaždenia do 15 dní podať námietky na súde. Súd rozhodne, či zhromaždenie bolo alebo nebolo rozpustené v súlade so zákonom. Pre konanie platia obdobne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o preskúmaní rozhodnutí iných orgánov.²⁾

§ 14

Priestupok proti zhromažďovaciemu právu

(1) Tomu, kto zvoláva alebo usporadúva zhromaždenie bez toho, že by splnil oznamovaciu povinnosť, alebo usporadúva zhromaždenie, ktoré bolo zakázané, alebo závažne poruší inú povinnosť zvolávateľa podľa tohto zákona, môže byť uložená pokuta do výšky 1000,- Kčs.

(2) Rovnaká pokuta môže byť uložená tomu, kto

- a) neuposlúchne poriadkové opatrenia zvolávateľa alebo určených usporiadateľov zhromaždenia alebo týmto osobám bráni v plnení ich povinností;
- b) neoprávnene sťažuje účastníkom zhromaždenia prístup na zhromaždenie alebo im v tom bráni;
- c) ako účastník zhromaždenia má pri sebe strelnú zbraň alebo výbušninu alebo iné predmety, ktorými možno ublížiť na zdraví, a ak možno z okolností alebo z jeho správania usudzovať, že sa majú použiť na násilie alebo hrozbu násilím;
- d) neoprávnene vnikne do zhromaždenia;

- e) neprístojným správaním bráni účastníkom v splnení účelu zhromaždenia;
- f) bráni účastníkom, aby sa pokojne rozišli.

(3) Inak o priestupku a jeho prejednaní platia všeobecné predpisy.³⁾

Spoločné ustanovenia

§ 15

Na zhromaždenia občanov na účel uvedený v § 1 ods. 2, ktoré neboli zvolané (§ 5), sa vzťahujú § 1, 2, § 4 ods. 3, § 7, § 12 ods. 3 a 6, § 13 a 14.

§ 16

Pre konanie podľa § 11 tohto zákona platia ustanovenia § 3 ods. 1 až 3, § 46, 47 a 52 zákona o správnom konaní.⁴⁾ Konanie sa považuje za začaté dňom, keď národný výbor dostal oznámenie; účastníkom konania je zvolávateľ.

§ 17

Ak je v tomto zákone lehota určená počtom dní, rozumie sa jedným dňom doba 24 hodín od udalosti, ku ktorej sa lehota viaže.

§ 18

Verejným priestranstvom sa na účely tohto zákona rozumejú pozemné komunikácie (s výnimkou neverejných účelových komunikácií)⁵⁾ ako námestia, triedy a ulice, ako aj ďalšie priestory pod šírým nebom prístupné každému bez obmedzenia.

§ 19

Ustanovenia zákonov o mimoriadnych opatreniach v dobe výnimočných pomerov alebo vojny a o opatreniach proti šíreniu prenosných chorôb nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 20

Trestný zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov sa dopĺňa tak, že za § 197a sa vkladá nový § 197b, ktorý včítane nadpisu znie:

„§ 197b

Porušenie slobody združovania a zhromažďovania

(1) Kto iného násilím alebo hrozbami obmedzuje vo výkone jeho združovacieho alebo zhromažďovacieho práva, potresce sa odňatím slobody až na dva roky alebo nápravným opatrením alebo peňažným trestom.

(2) Kto sa násilím alebo hrozbami protiví poriadkovým opatreniam zvolávateľa alebo určeným usporiadateľom zhromaždenia, ktoré podlieha oznamovacej povinnosti, potresce sa odňatím slobody až na jeden rok alebo nápravným opatrením alebo peňažitým trestom.“.

§ 21

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. zákon č. 68/1951 Zb. o dobrovoľných organizáciách a zhromaždeniach v znení neskorších predpisov, pokiaľ ide o zhromaždenia;
2. vyhláška ministra vnútra č. 320/1951 Ú. l. (č. 348/1951 Ú.v.) o dobrovoľných organizáciách a zhromaždeniach v znení neskorších predpisov, pokiaľ ide o zhromaždenia;
3. § 1 a 3 zákona č. 126/1968 Zb. o niektorých prechodných opatreniach na upevnenie verejného poriadku;
4. § 40 zákona č. 40/1974 Zb. o Zbore národnej bezpečnosti.

§ 22
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

- 1) Zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve.
- 2) Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (§ 244 – 250).
- 3) Zákon č. 60/1961 Zb. o úlohách národných výborov pri zabezpečovaní socialistického poriadku v znení neskorších predpisov. Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).
- 4) Zákon č. 71/1967 Zb.
- 5) Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) (úplné znenie č. 55/1984 Zb.).

